

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 22.08.1975, sp. zn. 5 Tz 72/75, ECLI:CZ:NS:1975:5.TZ.72.1975.1

Číslo: 24/1976

Právní věta: Ak sú na základe výsledkov dokazovania pochybnosti o plnej pričetnosti páchatela, nemožno zisťovať jeho duševný stav na základe lekárskeho potvrdenia alebo odborného vyjadrenia podľa § 105 odst. 1 druhá veta Tr. por., ale vždy treba pribrať dvoch znalcov z odboru psychiatrie (§ 116 odst. 1 Tr. por.).

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 22.08.1975

Spisová značka: 5 Tz 72/75

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dokazování, Důkaz znalecký, Vyšetření duševního stavu

Předpisy: 140/1961 Sb. § 12

§ 116 odst. 1

§ 25

§ 32 odst. 1 141/1961 Sb. § 105 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 24/1976 sb. rozh.

Ak sú na základe výsledkov dokazovania pochybnosti o plnej pričetnosti páchatela, nemožno zisťovať jeho duševný stav na základe lekárskeho potvrdenia alebo odborného vyjadrenia podľa § 105 odst. 1 druhá veta Tr. por., ale vždy treba pribrať dvoch znalcov z odboru psychiatrie (§ 116 odst. 1 Tr. por.).

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 22. augusta 1975 sp. zn. [5 Tz 72/75](#).)

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR v prospech obvineného J. S., Najvyšší súd SSR zrušil uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 22. mája 1974 sp. zn. 5 To 252/74, ako aj rozsudok Okresného súdu v Leviciach zo 7. marca 1974 sp. zn. 1 T 209/73 a tomuto súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Okresného súdu v Leviciach zo 7. marca 1974 sp. zn. 1 T 209/73 bol obvinený J. S. uznaný za vinného z pokusu trestného činu znásilnenia podľa § 8 odst. 1, § 241 odst. 1 Tr. zák., ktorý spáchal tak, že sa 16. septembra 1973 medzi obcami Rybník a Tlmače pokúsil znásilniť poškodenú E. H. Za to mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní troch rokov v prvej nápravovýchovej skupine.

Odvolaie obvineného Krajský súd v Bratislave uznesením z 22. mája 1974 sp. zn. 5 To 252/74 zamietol.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal generálny prokurátor SSR sťažnosť pre porušenie zákona v prospech obvineného. Poukázal na to, že krajský súd porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 5 a § 256 Tr. por., keď nedostatočne objasnil, či obvinený bol v čase spáchania činu trestne zodpovedný.

Najvyšší súd SSR preskúmal na podklade podanej sťažnosti pre porušenie zákona podľa § 267 odst. 1 Tr. por. napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že zákon bol porušený.

Už v prípravnom konaní navrhol obvinený i jeho obhajca doplniť vyšetrowanie preskúmaním duševného stavu obvineného. Vyšetrowateľ zamietol tento návrh s tým, že výsledok psychiatrického vyšetrowania obvineného, ktoré vykonal okresný psychiater MUDr. L. G., považuje za dostačujúci pre rozhodnutie prokurátora a súdu, pričom skúmanie duševného stavu nie je potrebné. Proti tomuto uzneseniu vyšetrowateľa podal obvinený sťažnosť a žiadal, aby okresný prokurátor napadnuté uznesenie zrušil a vyhovel jeho návrhu na doplnenie dokazovania preskúmaním jeho duševného stavu. Okresný prokurátor ale sťažnosť zamietol v podstate z tých istých dôvodov ako vyšetrowateľ.

Z výpovede obvineného a najmä z výsledkov jeho ambulantného psychiatrického vyšetrowania vyplýva, že ide u neho o duševnú poruchu - slabomyselnosť ľahkého stupňa, ktorá podľa MUDr. L. G. neovplyvňovala rozhodujúcim spôsobom rozpoznávaciu a ovládaciu schopnosť obvineného. Už z tohto vyjadrenia vyplýva, že táto porucha mala určitý vplyv na ovládaciu a rozpoznávaciu schopnosť. Zistenie, do akej miery ovplyvnila príčetnosť obvineného, treba na objasnenie veľmi významnej okolnosti, ktorá má rozhodujúci význam tak pre posúdenie viny, ako i trestu. Nejde o jednoduchý prípad, v ktorom sa možno uspokojiť s potvrdením alebo s odborným vyjadrením príslušného orgánu (§ 105 odst. 1 druhá veta Trestného poriadku). Vyšetrowateľ i prokurátor nerešpektovali ustanovenie, že na vyšetrowanie duševného stavu treba pribrať vždy dvoch znalcov (§ 116 odst. 1 Tr. por.) a že v takýchto prípadoch sa nemožno uspokojiť s vyjadrením okresného psychiatra.

Obvinený pripojil k odvolaniu lekárske potvrdenie OÚNZ Levice - NsP Levice, Združenej závodnej ambulancie z 2. novembra 1973, z ktorého možno zistiť, že bol po vstupnej prehliadke 3. októbra 1972 liečený i na psychiatrickej ambulancii so záverom oligofrénia stredná až ťažká. Takto mal potom krajský súd dve rozdielne lekárske vyjadrenia o intenzite slabomyselnosti obvineného. Za tohto stavu nebolo na mieste zamietnuť odvolanie obvineného. Zistenie skutočného stavu veci vyžadovalo vyšetrowanie duševného stavu obvineného spôsobom uvedeným v § 116 odst. 1 Tr. por., prípadne i podľa nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku. Len na podklade znaleckého posudku bude môcť súd rozhodnúť, či obvinený v čase spáchania činu mohol rozpoznať jeho nebezpečnosť pre spoločnosť a či mohol ovládať svoje konanie, prípadne či tieto jeho schopnosti boli a do akej miery znížené.

Treba súhlasiť so sťažovateľom v tom, že náležité objasnenie duševného zdravia obvineného je potrebné nielen pre rozhodnutie o trestnej zodpovednosti obvineného v zmysle § 12 Tr. zák., ale aj pre úvahy o prípadnom použití ustanovenia § 25 tr. zák., resp. § 32 Tr. zák.